

תמצית דו"ח יולי 2007

לקריאת הדו"ח המלא באנגלית פנו לאתר OCHA :

http://www.ochaopt.org/documents/HM_July07_02.pdf

סקירת נושאים עיקריים

המשך הסגר על מעברי רצועת עזה: השלכות כלכליות

מאז השתלטות החמאס על רצועת עזה במחצית יוני, המעברים לרצועה נסגרו בשל התמוטטות הסדרי הפיקוח והתאום שהיו מקובלים על הצדדים הישראלי והפלסטיני. סגירת המעברים החלישה עוד יותר את הכלכלה העזתית והחמירה את מצב העוני בקרב התושבים הפלסטינים. 1.1 מיליון מתוך כלל 1.4 מיליון תושבי הרצועה קיבלו סעד במזון עוד לפני מחצית יוני 2007.

מעבר קרני, המעבר היחיד בו ניתן לשנע כמויות גדולות של סיוע הומניטרי ואספקה מסחרית מדי יום, נותר סגור גם אחרי עשרה שבועות. מעברי סופה וכרם שלום ממשיכים לתפקד כנקודות כניסה לאספקה הומניטרית ומסחרית ואולם אין בהם את התשתיות הדרושות לתפקוד מלא של מעבר מסחרי אלטרנטיבי.

במהלך חודש יולי הועברו לרצועה דרך מעבר סופה במוצע 101 מטענים ביום (מטען=משאית עם גרר אחד), למעט חצץ, ועוד כ-15 מטענים ליום דרך מעבר כרם שלום, וזאת בניגוד ל-264 מטענים במוצע ליום (מספר הגבוה ביותר של מטענים ליום באפריל 2007) שעברו במעבר קרני לפני יוני 2007¹. יבוא חומרי גלם לבתי המלאכה ולמפעלים תעשייתיים בעזה וכן יצוא תוצרת מוגמרת הפוסקו כליל. ברבעון השני של שנת 2007 הגיעו שיעורי האבטלה ברצועה ל-32% ובסוף שנת 2006 עמדו שיעורי העוני על כ-79%. במידה הסגר על הרצועה ימשך, צפויה עליה נוספת במדדים אלה.

ההשפעות על המגזר הפרטי

השפעת הסגר האחרון הורגשה באופן הנמרץ ביותר במגזר הפרטי. סך כל ההפסדים המצטברים במגזר הפרטי מאז סגירת מעברי הרצועה במחצית יוני מוערכים בכ-35 מיליון דולר אמריקאי, כאשר ההפסד היומי מוערך בכחצי מיליון דולר². בענף התעשייה (קרוב ל-90% מהמגזר הפרטי) רוב המפעלים תלויים באופן מוחלט ביבוא חומרי גלם ומרביתם נאלצו

המשרד לתאום עניינים הומניטריים של האו"ם - OCHA

ת.ד. 38172 ירושלים, טל: 582 5853 /9962 - ochaopt@un.org www.ochaopt.org

להיסגר. יותר מ-66,000 פועלים המטעסקים בתעשיות השונות הושעו מעבודתם באורח זמני. התעשיות שהושפעו באופן הקשה ביותר הם תעשיות הביגוד, הריהוט וענף הבניה.

הבנק העולמי מעריך כי אם לפחות שליש מהעובדים המושעים לא יחזרו לעבודה, האבטלה ברצועה צפויה לרשום שיא של 44%.

ההשפעות על ענף החקלאות

ענף החקלאות, המעסיק 40,000 עובדים ומפרנס 25% מאוכלוסיית עזה, הושפע אף הוא מסגירת מעבר קרני. חקלאי הרצועה אינם יודעים באם כדאי להם להשקיע את משאביהם בעונה החקלאית הקרובה, אם לקחת בחשבון את המחסור בחומרי גלם הדרושים (זרעים, חומרי דישון והדברה) מחמת חוסר הודאות באשר לסיכויי היצוא של התוצרת החקלאית. בנוסף, בשל עצירה מוחלטת של כל היצוא החקלאי מהרצועה, אלפי טונות של פרי וירק נשארו ברצועה ונמכרו במחירי היצף בשוק המקומי.

משרד החקלאות הפלסטיני מעריך את ההפסדים שניגרמו לחקלאי הרצועה מאז הסגר בשל מכירת תוצרתם במחירי היצף בשוק המקומי, ב-4.5 מיליון דולר לפחות, ובמידה והסגר ימשך ההפסד העונתי הכולל עלול להגיע ליותר מ-12 מיליון דולר.

מחסור בתרופות חיוניות ברצועת עזה ובגדה המערבית

מאז חודש יולי נרשם מחסור במספר תרופות חיוניות, כולל תרופות לחולים שעברו השתלת כליה. תרופות אלה יקרות מאד ואינן בהישג ידם של מרבית החולים. גם תרופות פסיכיאטריות חסרות בחלק מהנפות בגדה המערבית.

משבר האישפוז הפוקד את אונר"א

משבר אישפוז פוקד את מנהל הבריאות של אונר"א בגדה המערבית בשל קיצוץ של 500,000 דולר בתקציבו לשנת 2007. בשל המשבר הפיננסי נאלצה אונר"א להשעות מספר שירותי בריאות חיוניים. כמו כן, נאלצה הסוכנות לבטל מתן היתרים להארכת תקופת האישפוז מעבר ל-10 ימים לכלל החולים, כולל פגים, לצמצם את כיסויי העלויות לחולי צינטור מ-70% ל-50%, להעלות את תשלום דמי ההשתתפות הניגבים ממקרים סוציאליים קשים מ-5% ל-10%, לדחות ניתוחים קלים ולהתנות החזר הוצאות אישפוז לחולים שהגיעו לבתי חולים ללא הפניה רפואית ואושפזו למשך פחות מ-48 שעות, בקבלת אישור מיוחד מקצין מנהל רפואי איזורי.

הארגונים הבאים, בהם סוכנויות או"ם, ארגונים בינלאומיים, וארגונים המעורבים בארגון קבוצות עבודה סיפקו מידע לדו"ח:

United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Development Program (UNDP), United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO), United Nations Food and Agricultural Organization (FAO), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), United Nations Office for the High Commissioner of Human Rights (OHCHR), United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process (UNSCO), World Food Program (WFP), World Health Organization (WHO), Al Haq, Badil, Save the Children (UK), Defence of Children International – Palestine Section (DCI-PS), Oxfam GB, Palestine Hydrology Group (PHG) and members of the Temporary International Mechanism. (TIM).

סקירה כללית – מיקוד אזורי

הגדה המערבית כולל ירושלים המזרחית

הסגר בצפון הגדה

בין ה-3 וה-15 ביולי הטיל צה"ל הגבלות גיל על מעבר פלסטינים במחסומים³ המובילים מאיזורים שונים בצפון הגדה למרכז הגדה המערבית. פלסטינים תושבי שכם, ג'נין, טובאס וטולכרם בגילאי 16 – 35 לא הורשו לנוע דרומה. הגבלות מעין אלה הוטלו פעמים רבות מאז תחילת האינתיפאדה השנייה במקומות שונים ולפרקי זמן שונים, ואולם הפעם ההגבלה חלה גם על נשים.

הידוק הסגר במרכז הגדה המערבית

צה"ל הידק את הסגר בנפת רמאללה/אלבירה בעשרת הימים האחרונים של חודש יולי. דווח על זמני המתנה ארוכים – עד 60 דקות - במעבר במחסום עטארה שמצפון לרמאללה. זמני המתנה ממושכים נרשמו גם במחסום ג'בעה ובמחסום קלנדיה. המת"ק הישראלי ברמאללה מסר כי הידוק הסגר בנפת רמאללה בא במענה להתרעות שהתקבלו משירותי הבטחון הישראליים על התקפות פוטנציאליות של פלסטינים העלולים לצאת מצפון הגדה המערבית לישראל.

פתיחת מעבר תרקומיה: השפעות על דרום הגדה המערבית

פתיחתו המתוכננת בספטמבר הקרוב של המעבר המסחרי בתרקומיה שבמעבר נפת חברון, מעוררת חשש בקרב הסוחרים בשל ההשפעות הפוטנציאליות השליליות של כל המעברים המסחריים על כלכלת הגדה המערבית. היבוא והיצוא אל ומדרום הגדה מתנהלים כעת דרך מספר מחסומים ישראליים. העברת הסחורות מתבצעת כעת במכולות "מדלת לדלת", (המכולות מגיעות כעת הישר מהנמלים למחסני היעד בגדה, ולהפך). ואולם, עם פתיחת מעבר תרקומיה כל המסחר בדרום הגדה (מבית לחם וחברון ועד דרום הר חברון) יצטרך לעבור דרך מחסום זה בלבד. כל סחורה היוצאת מדרום הגדה לישראל תצטרך לעבור בנוהל "גב אל גב" – כלומר להגיע במשאית פלסטינית עד המעבר ושם תפורק המשאית, הסחורה תיבדק ולאחר הבדיקה תוטען מחדש על משאית ישראלית להמשך הדרך ליעד בישראל, וההפך בכיוון השני. מתוכנן ליישם נוהל "גב אל גב" בשלושה מעברים מסחריים נוספים שיוקמו בין הגדה המערבית וישראל. סוחרים פלסטינים מודאגים בשל הנוהלים התפעוליים המוצעים במעברים אלה. כמו כן, הסוחרים העלו חששות ביחס לשורה של נושאים: שעות הפתיחה המוגבלות במעברים, הקיבולת המוגבלת של מסחר אפשרי בשיטת הגב אל גב, עליה בעלויות בשל זמני המתנה ממושכים ותהליכי הבידוק וכן הדרישה לארוז את כל הסחורות על משטחים⁴ במקום העברה במכולות, כנהוג כעת. הסוחרים טוענים כי ישנן סחורות שאי אפשר להטעין על משטחים כגון כדים למיניהם. כמו כן מתעוררות שאלות באשר לצורך, שנראה על פניו מיותר ויגרום לעיכוב נוסף, לבדוק מחדש סחורות יבוא שכבר עברו בדיקה קפדנית בעת הגעתן לנמל אשדוד.

חלק ניכר מכלכלת דרום הגדה תלויה בפעילות יבוא-יצוא. על פי נתוני המשרד [הפלסטיני] לכלכלה לאומית, 60% מכלל היבוא המגיע לגדה ניכנס דרך חברון ו-40% מהתעשיות הפלסטיניות ממוקמות באיזור חברון. החששות המועלים על ידי נציגי קהיליית העסקים בחברון זהים לאלו שהועלו על ידי אנשי העסקים בשכם שכבר משתמשים בטרמינל מסחרי ליידי טולכרם.

המעבר המסחרי בתרקומיה הינו אחד המעברים המסחריים שבין ישראל והגדה המערבית ושדרכם עוברות סחורות יבוא ויצוא מישראל לגדה וממנה. מעברים מסחריים אחרים, שכבר פועלים, הם ביתוניא (מצפון מערב לירושלים) אל-טייבה (טולכרם) ואל-ג'למה (ג'נין). שנים נוספים נמצאים בתהליכי תכנון בקלנדיה (מצפון לירושלים) ובמזמוריה (ממזרח לירושלים) ואולם טרם החלה בנייתן. מעבר מזמוריה מתוכנן להיפתח ב-2009.

הגנה על אזרחים

ניתוח מגמות בנושא הגנה על אזרחים

סה"כ הפלסטינים שנהרגו או נפצעו בתקריות הקשורות ישירות לסכסוך הישראלי-פלסטיני ירד בחודש יולי ב-28% לעומת חודש יוני. בגדה המערבית נהרגו 6 פלסטינים וזהו הנתון הנמוך ביותר שנרשם מאז יוני 2006. ברצועת עזה נרשמה ירידה של 57% במספר הפלסטינים שנהרגו בתקריות הקשורות לסכסוך, לעומת מאי וירידה של 23% לעומת חודש יוני. במקביל, נרשמה גם ירידה של 40% במספר הפלסטינים שניפצעו בתקריות הקשורות ישירות לסכסוך. בגדה המערבית ניפצעו 38 איש, המספר הנמוך ביותר שנרשם מאז פברואר 2005. גם רמת האלימות הפנימית ירדה באופן ניכר בחודש יולי 2007. נרשמה ירידה זהה בשיעור של 92% במספר ההרוגים והפצועים מאלימות פנימית בהשוואה לחודש הקודם. מספר הנפגעים מאלימות פנימית היווה שלישי מכלל הנפגעים בגדה ורבע ברצועה.

רצח נשים

בחודש יולי נרצחו שלוש אחיות צעירות ברצועה בידי אלמונים. על פי התרשמות של גורמים מקומיים, הרצח המשולש בוצע על רקע מה שמכונה "רצח של כבוד". אישה נוספת נרצחה ב-28 ביולי במחנה אל בורג' שבמרכז הרצועה. חודש יולי רשם את המספר המדווח⁵ הגבוה ביותר של מקרי רצח נשים ברצועת עזה בתירוץ של "רצח נשים/גברים בשל כבוד". ניכרת עליה מדאיגה בתופעה הקשה של מעשי "רצח של כבוד", כביכול, של נשים וכן של מעשי פשע כנגד נשים על "התנהגות לא מוסרית", כביכול, ברצועת עזה ובגדה המערבית גם יחד. "פשעים על רקע כבוד" דווחו גם כנגד גברים וגברים צעירים. העונשים הקלים המוטלים על העברנים, ואי ענישה לעיתים קרובות של מבצעי פשעים מעין אלה, קידמו את הרעיון כי "פשעים של כבוד" הנם מעשים מוצדקים ומקובלים מבחינה חברתית והדבר תורם להשתרשות התופעה.

הגנה על ילדים

ילדים מתחת לגיל 18 ממשיכים להוות קורבנות של הסכסוך הישראלי-פלסטיני והקונפליקט הפנימי בחברה הפלסטינית. החלטת מועצת הבטחון של האו"ם 1612 שהתקבלה ב-26 ביולי 2005 קובעת במפורש את הצורך להגן על ילדים במצבי קונפליקט מזויין. המדדים בפרק זה בדו"ח משמשים לניטור זכאותם של ילדים להגנה, כפי שהדבר נקבע בהחלטה.

ארבעה ילדים פלסטינים נהרגו בחודש יולי (שניים ברצועת עזה ושניים בגדה המערבית). מתוכם שלושה נהרגו על ידי חיילי צה"ל ואחד באקט של מה שקרוי "רצח של כבוד" בתוך המשפחה. בין הילדים שנהרגו בידי כוחות צה"ל נער בן 15 שמת מפצעיו, אותם ספג בשנת 2004, בעת שנורה במהלך תקרית ידוי אבים בחברון. מקורות רפואיים פלסטיניים דיווחו כי בגופו של הילד נמצאו נשיכות קשות אותם ספג ככל הנראה מכלב מאומן שבידי הצבא. מתחילת השנה דווח על 57 מקרי מוות בקרב ילדים פלסטינים.

לפחות 15 ילדים פלסטינים נפצעו בתקריות הקשורות ישירות לסכסוך (14 בגדה המערבית ואחד ברצועת עזה). בנוסף, ארבעה ילדים נפצעו כאשר ניסו לפוצץ נפל פגז נגד טנק (צפון עזה), ילד בן 10 נפצע כאשר מתנחל פגע בו במכוניתו (חברון) וארבעה ילדים נוספים נפגעו במהלך קטטה ביו חמולות. שלושה מתוך 15 הילדים שניפצעו הוכו על ידי מתנחלים, כולל ילד בן 14 באיזור H2 בחברון כאשר מתנחלת תקפה אותו והכתה אותו לאחר שסרב למסור

לה את גור הכלבים שלו. הילד הפצוע נעצר לאחר מכן על ידי צה"ל. ילד ישראלי ניפצע מרסיס של קסאם. לא נרשמו מקרי מוות בקרב ילדים ישראלים בחודש יולי.

לפחות 60 בני אדם הושפעו מהריסתביתם, רובם ילדים.

ילדים במעצר: בחודש יולי הוחזקו במעצר בידי ישראל 375 ילדים פלסטינים, ביניהם 10 ילדים במעצר מנהלי – מבלי שהוגשו נגדם כתבי אישום.

אלימות ורכוש פרטי

תקריות עם מתנחלים

מניעת גישה בצפון הגדה בשל פעילות של המתנחלים מספר התקריות עם מתנחלים הוכפל והדבר מיוחס בראש ובראשונה לסגר שהטיל צה"ל על האוכלוסיה הפלסטינית בצפון הגדה ב-17, 22 ו-23 ביולי, בעת שניסה למנוע ממתנחלים ישראלים לצעוד לעבר אתר ההתנחלות המפונה חומש.

מתחילת 2007 נרשמו מרבית מקרי תקיפת פלסטינים בידי מתנחלים ופציעתם, באיזור חברון. מתנחלים תקפו ופצעו חמישה פלסטינים, כולל שני ילדים בחברון, ילד אחד בשכם ושני צעירים בגילאי 18 – 17 באיזור קלקיליה. מחילת השנה עומד מספר הפלסטינים שניפגעו בידי ישראלים (לא כולל תאונות דרכים) על 44, מרביתם (32 או 73%) באיזור חברון. כשליש מהנפגעים (16 או 36%) הנם ילדים.

מתחילת השנה עומד מספר המתנחלים שנפצעו בידי פלסטינים על 11 - אף לא אחד ממקרים אלה נרשם בשלושת החודשים האחרונים (מאי – יולי). מאידך, בהשוואה לחודשיים הקודמים, ניכרת עליה במספר הפלסטינים שניפגעו בידי מנחלים, בהשוואה למספר הפלסטינים שניפגעו בידי צה"ל.

המשך פגיעה ברכוש פלסטיני על ידי מתנחלים בנפות שכם וחברון; עליה בתקריות הקשורות בהרחבת התנחלויות

מתנחלים גרמו נזק ל-430 עצים בכפרים עינבוס, חווארה, ולובן אל-שרקיה שבנפת שכם. בנוסף, מתנחלים גרמו נזק לרכוש פלסטיני בעת קיום מצעד המתנחלים לאתר המפונה חומש. בנוסף נרשמו שתי תקריות נוספות של גרימת נזק לרכוש פלסטיני בעת הרחבת התנחלויות; מתנחלים עקרו 100 עצי זית במסגרת הכשרת שטח להרחבת ההתנחלות עותניאל (נפת חברון) וצה"ל חישף 180 דונם אדמה בכפר אל-ג'יב, לפי הדיווח שהתקבל במטרה להכשיר קרקע לסלילת כביש חדש עובר מתנחלים (נפת ירושלים). פעילויות נוספות להרחבת התנחלויות כללו הצבת קרוואנים בהיאחזות אביגייל שבנפת חברון, וכן ניסיון לתפוס 1000 דונם אדמה בכפר ערטאס להקמת היאחזות חדשה (נפת בית לחם).

גישה

מעברי גילה ומיתר (אנשים נאלצים לישון במחסומים)

על פי דיווחים ממקורות עצמאיים, נראה כי פועלים פלסטינים נתקלים בקשיים בעת נסותם לחצות מחסומים של צה"ל בדרכם לעבודה בישראל. אחת הדוגמאות לתופעה זו היא מחסום גילה שדרכו עוברים פועלים מבית לחם לירושלים. פועלים מתחילים להגיע למחסום בסביבות השעה 3 לפנות בוקר וממתינים בתור לפתיחת המחסום בשעה 5 בבוקר. פתיחת מתעכבת לעיתים קרובות ואין די במספר עמדות הבידוק הפתוחות. במקום נוצרים התקהלות

ולחץ גדול ולעיתים דווח על פציעות כתוצאה מהצפיפות, כגון שבירת צלעות. בנקודות מעבר מרוחקות יותר, כגון מחסום מיתר שבדרום, המצב עלול להיות אף קשה יותר. ל-OCHA יש עדויות ממקור ראשון על כך שפועלים פלסטינים נאלצים לישון במחסום על מנת להספיק להגיע למקומות העבודה בישראל.

בחדש יולי, נרשמה במחסום גילה תקרית של חיפוש גופני בנשים פלסטיניות. פעילות זאת הוצדקה על ידי הצבא בקבלת התרעה ממוקדת על סיכון בטחוני שבו מעורבת אישה.

תנאים סוציו אקונומיים

המגזר הפרטי הפלסטיני בנוי בעיקר מבתי מלאכה קטנים התלויים באופן מוחלט ביבוא חומרי גלם מישראל או דרכה, ועל כן פגיע מגזר זה במיוחד בעיתות של סגר. החקלאות תלויה אף היא ביבוא חומרי גלם וביצוא התוצרת החקלאית המוגמרת.

ראיות אנקדוטליות על המצב הכלכלי-חברתי הקשה השורר בשטחי הגדה המערבית – סופק על ידי אונר"א

שיעורי האבטלה הגבוהים בקרב גברים מניעים אותם לאפשר לנשותיהם לעבוד גם מחוץ לקהילה, דבר שנחשב לבלתי מכובד עד לאחרונה. במקביל, ניכרת העדפת גברים במתן הזדמנויות לרכישת השכלה אקדמית. עם התגברות הקשיים הכלכליים יותר ויותר נשים צעירות נדרשות להישאר בבית ולסייע לאם עם עבודות הבית. במקביל, ניכרת התעוררות בקרב נשים צעירות המבקשות לרכוש ידע מקצועי מעשי (במקום השכלה) במטרה להשתלב כמה שיותר מהר במעגל העבודה לצורך סיוע בפרנסת המשפחה. ניצפתה מגמה של הפיכת עסקים לבתי מלאכה ביתיים, בתגובה להתכווצות המשק והצטמצמות הפעילות הכלכלית. מספר גדל של נשים עוסקות בפעילויות מעין אלה במגמה לסייע בפרנסת המשפחה.

התקבלו דיווחים על מספרים גדלים של גנבות, בעיקר של מתכות, במרכז ובדרום הגדה. סוחרי מתכות מארגנים חבורות של נערים וילדים לגניבת מתכות כגון סורגי חלונות, דלתות מתכת וחלקי שערים בבתיים פרטיים. דווח על עליה ברמות חוסר הבטחון האישי, בעיקר בצפון הגדה עקב פעילות מוגברת של צה"ל, ההטרדות הנובעות מכך וכן על אווירה כללית של אלימות וחשדנות על וסחיטה של נשים עניות.

על פי הדיווחים חלה עליה במספר הפרידות והגירושים של בני זוג על רקע אלימות במשפחה וחוסר יכולתם של גברים לפרנס את משפחותיהם. משפחות מצמצמות את רכישותיהן באמצעות מספר אסטרטגיות: קונים מגוון קטן יותר של מזונות, ופריטים אחרים נרכשים רק בעת שהם נמכרים בהוזלה. נמנעים מכל בזבז של מוצרי מזון. מבצעים רכישות של מוצרי מזון בכמויות גדולות יותר על מנת לזכות בהוזלות. התקבלו דיווחים ממשפחות של פליטים באיזור טולכרם על כך שמספר הארוחות החמות בשבוע ירד לשתיים. נשים קונות מטפחות ראש המתאימות לכל בגד במקום להתאים את המטפחת לבגד מסויים. אחרות מדווחות כי זול יותר ללבוש לבוש איסלאמי מסרותי, מאשר לרכוש מספר פריטי לבוש בצבעים שונים ובגיזרות שונות. בעלי בתים נאלצים להתעמת עם דיירים שאין ביכולתם לשלם את שכר הדירה. מדווח על קושי של בעלי הדירות לנקוט צעדים כנגד אלה שאינם משלמים שכר דירה בשל ערכים של סולידריות חברתית.

התלות בתעסוקה במגזר הציבורי (הרש"פ) גברה

160,000 שכירים בגדה המערבית וברצועת עזה מועסקים על ידי הרש"פ:

- 22.9% מכלל המועסקים במשק בגדה ובעזה הנם עובדי רש"פ
- 16.3% מכלל המועסקים במשק בגדה המערבית הנם עובדי רש"פ
- 31.1% מכלל המועסקים במשק ברצועת עזה הנם עובדי רש"פ

העוני העמיק בקרב עובדי הרש"פ בשנה האחרונה. על פי סקר עמדות ותפיסות שנערך על ידי אוניברסיטת ג'נבה, העוני בקרב עובדי הרש"פ עלה מ- 46% (שעור נתפס) במאי 2006 ל-59% (שעור נתפס) במאי 2007.

המקור: סקר כוח העבודה של הפלמ"ס, רבעון 2 2007

נתוני עוני מבוססי צריכה* (פלמ"ס)

השנה	בגדה המערבית	ברצועת עזה	בגדה וברצועה
1998	14.5%	33%	20.3%
2001	16.2%	41.9%	23.6%
2003	30.9%	44.7%	35.5%
2004	19.8%	37.2%	25.6%
2005	22.3%	43.7%	29.5%
2006	24%	50.7%	30.8%

* עוני יכול להיות מוגדר על בסיס צריכה או הכנסה. לצורך הבהרה ראו פרק "הגדרות", הערה מס' 25.

בריאות

חשש בשל ההשלכות הבריאותיות של הסגר על נשים ברצועת עזה

נרשם מחסור ב-77 תרופות הדרושות לטיפול בנשים הרות, כולל כאלה הדרושות להבטחת בריאות הילוד, לידה בטוחה ותרופות לטיפול בגורמי סיכון בזמן ההיריון כגון יתר לחץ דם. כרגע, 33 תרופות RH מצויות במלאי אפס (מלאי המספיק לפחות מחדש ימים). בלא היכולת לרכוש, לחלק ולתת תרופות אלה לנזקקות, כמו גם תרופות אחרות, קיים סיכון לבריאות הילוד, לרבות סיכונים בדרגה הגבוהה ביותר העלולים לגרום לפגיעה או למוות של הילוד ו/או האם. אירגון UNFPA פועל כעת לרכישה תרופות ואספקה רפואית לשירותי המיילדות ברצועה בסכום של 452,000 דולר אמריקאי (הממומן מקרן חירום של ממשלת נורווגיה) ואירגון הבריאות העולמי (WHO) מסייע בהעברתם. יש צורך במימון נוסף על מנת להבטיח שירותי RH ולסייע בצימצום ההשפעות ההומניטריות השליליות של המצב הכללי ברצועה על נשים פלסטיניות. (פירוט נוסח ראו בנוסח האנגלי המלא).

בטחון במזון וחקלאות

היבוא המוגבל, הצטמצמות המלאים והאמרת מחירים בשוק העולמי של מוצרים וסחורות (כולל קמח חיטה, תירס ודלק) הביאו להאמרת מחירים בשווקי הרצועה. מחיר החיטה עלה ל-105 ש"ל לשק של 50 ק"ג בשווקי הרצועה, ב- 11% גבוה יותר מאשר ליפני המשבר האחרון ביוני 2007. סקר שוק שנערך בגדה המערבית מצביע על כך שמוצרי מזון בסיסיים זמינים בשווקים ואולם נרשמו שינויים משמעותיים במחירי השוק בהשוואה לחדש הקודם.

סקר השוק מצביע על עליית מחיר קמח החיטה, אורז ושמן ביטול ב-8.1%, 7% ו-6% בהתאמה, כנראה בשל עליית מחירים בשוק העולמי. המדד לצרכן, על פי הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה (פלמ"ס) עלה ביולי 2007 ב-3.26% ברצועת עזה וב-2.2% בגדה המערבית בהשוואה ליוני 2006.

35,669 משפחות של מקרי סעד קשים קבלו בחודש יולי קיצבה בגובה 1,000 ש"ח באמצעות מנגנון המימון הבינלאומי הזמני (TIM). בנוסף, משרד הסעד והרווחה הפלסטיני החל ב-26 ביולי לחלק את קיצבת המזומנים השלישית ל-2,558 למשפחות נזקקות באמצעות פרויקט רשת הבטחון הסוציאלי של הבנק העולמי (SSNPP). (ראו פירוט נוסף בנוסח האנגלי המלא).

מים ותברואה

ישראל לא התירה ליבא לרצועת עזה בחודש יולי 2007 חומרי גלם וחלקי חילוף הדרושים לבניה ולשיקום מתקני שאיבת מים וטיפול במי שפכים. בנוסף, העבודות שתוכננו במטרה להבטיח תנאים סביבתיים בטוחים לתושבי בית לאהיה שהושפעו מהאסון התברואתי שארע במקום במרץ 2007 נעצרו. העבודות המבוצעות על יד מרבית האירגונים ההומניטריים העוסקים בתחומי המים והתברואה ברצועת עזה הוקפאו. בממוצע סופקו לאוכלוסייה 63 ליטר מים לנפש ליום בגדה המערבית וברצועת עזה. הבדיקות שנערכו בנושא אספקת המים והתברואה ביוני 2007 העלו את הממצאים הבאים:

- אספקת המים הכוללת ירדה ב-4% בגדה המערבית וב-22% ברצועת עזה, בהשוואה לאספקה ממוצעת ב-2006.
- מחיר המים המחולק במיכליות באיזורים שאינם מחוברים לרשת המים נשאר 35 ש"ח לממ"ק ברצועת עזה, ועלה במעט בגדה המערבית (מ-14 ש"ח ל-15 ש"ח בממוצע לממ"ק). המחיר הממוצע איננו מבטא את השונות הגדולה במחירים, במיוחד ברחבי הגדה המערבית, שם באיזורים המרוחקים עלול מחיר המים להיות גבוה פי שלוש מהממוצע הנקוב, וזאת בשל המרחק הגדול שצריך להוביל את המים לאיזורים אלה, לרבות הצורך לנסוע בדרכים עוקפות מחסומים וחסימות כבישים.
- שיעור משקי הבית בגדה המערבית המחוברים לרשת המים והמשלמים את מיסי המים באורח סדיר ירד (33% ממשקי הבית ביולי 2007 לעומת 35% ביוני 2007 במהלך 2006) ונשאר יציב ברצועת עזה (2% בלבד ביוני 2008 לעומת ממוצע של 4% בשנת 2006). מאז פברואר 2007 לא נרשמו שינויים בשיעור ההכנסה למשק בית המשולם עבור שירותי מים ותברואה.

מקורות ורציונאל

שלושה גורמים חברו יחד ותרמו להיווצרות המשבר ההומניטרי בשטחים הכבושים: 1. העדר הגנה על אזרחים והתגברות האלימות. 2. החמרת ההגבלות על התנועה בשטחים הכבושים ו-3. המשבר הפיננסי והמוסדי שפקד את הרשות הפלסטינית (רש"פ) בעיקבות ניצחונה של תנועת החמאס בבחירות למועצה המחוקקת הפלסטינית (PLC) שנערכו בינואר 2006. משבר זה הסתיים ביוני 2007 אך אותותיו עדיין ניכרים.

אירגון OCHA עוקב משנת 2002 אחר ההתפתחויות בשטחים הכבושים ומדווח מדי חודש על נושאים של הגנה על אזרחים והגבלות התנועה בשטחים הכבושים. ואולם, בעיקבות ההידרדרות הנמשכת במצב ההומניטרי בשטחים הכבושים, חברו יחד מספר סוכנויות של האו"ם ואירגונים לא ממשלתיים שהשתתפו בפניה המושלבת לגיוס תרומות (CAP) 2006 והפיקו יחדיו את **המעקב ההומניטרי**. זהו פירסום חודשי ובו מעקב שיטתי אחר ההתפתחויות

בשטח, תוך התמקדות במדדים הומניטריים עיקריים בסקטורים הבאים: הגנה על אזרחים, הגנה על ילדים, תנאים סוציו-אקונומיים, בריאות, כולל תמיכה פסיכו-סוציאלית, בטחון במזון, חקלאות, חינוך, מים ובריאות. דיווח זה כולל גם מידע על הגבלות תנועה וחופש גישה הומניטרי ומעקב אחרי התחייבויות ברטיני משנת 2002. (התחייבויות שנתנה ממשלת ישראל לשליחת מזכ"ל האו"ם שבקרה באיזור ב- 2002 וענין הבטחת עקרונות ההגנה על אזרחים והבטחת גישה הומניטרית).

המעקב ההומניטרי הנוכחי מסתמך על החלטות מועצת הבטחון, ההכרזה האוניברסאלית על זכויות האדם, ההחוק ההומניטרי הבינלאומי (IHL) והסכם המעבריים (AMA) ושואב מהם את הסטנדרטים לניטור מדדי ההגנה, הגישה וחופש התנועה. המגזרים השונים קבעו את העקרונות ההומניטריים המקובלים כנקודת התייחסות התחלתית ופתחו מדדים שבאמצעותם ניתן לאמוד את המצב ההומניטרי במצב של קונפליקט ממושך ומתמשך, כמו זה השורר בשטחים הכבושים. (ראו הגדרת המדדים בסעיף "הגדרת מושגים בטבלאות").

המעקב ההומניטרי משתמש בשילוב של מדדים הומניטריים, בתצפיות שדה מאוששות, ובדיווחים ממקורות מוסמכים על המצב הסוציו-אקונומי וההומניטרי השורר בשטחים הכבושים, על מנת לנתח באמצעותם את המצב. בכוחן של שיטות מגוונות אלה לספק נקודות מבט שונות על המצב השורר בשטחים. המדדים ההומניטריים חושפים שינויים בטווח הרחוק יותר, כמו גם הסתמנות של מגמות חדשות מדי חודש. תצפיות השדה ממחישות סימנים של מתח שעשוי להצביע על שינויים עתידיים. הדו"חות מספקים מידע ספציפי בנושאים ממוקדים או מתארים את התמונה הרחבה יותר על הנעשה בשטחים הכבושים.

הגדרות

הגנה על אזרחים

1. מספר הנפגעים הפלסטינים והישראלים (הרוגים ופצועים) כתוצאה ישירה מהסכסוך. המקור: OCHA. הנפגעים הנכללים בנתונים אלה כוללים את כלל הנפגעים כתוצאה ישירה מהסכסוך עם ישראל וכיבוש השטחים על ידה, כולל מבצעים צבאיים, הפגזות ארטילריה, מבצעי חיפוש ומעצר, הפגנות נגד הגדר, חיסולים ממוקדים, אלימות מתנחלים וכו'. הנתונים אינם כוללים נפגעים באירועים הקשורים לסכסוך בעקיפין, כגון נפגעים מהתפוצצות עצמים לא מזוהים (נפל תחמושת) ואירועים שנסיונותיהם אינן ברורות או שהן שנויות במחלוקת. הנתונים מתייחסים לכלל הנפגעים, בכל הגילאים ומשני המינים גם יחד.
2. מספר הנפגעים הפלסטינים כתוצאה מאלימות פנימית. המקור: OCHA. על הנפגעים הכלולים בקטגוריה זו נמנים קורבנות מעשי איבה בין הפלגים הפלסטיניים היריבים, מאבקים בין משפחות, הפגנות פנימיות, (הקשורות לעימות/כיבוש) וכן ירי באנשים החשודים בשיתוף פעולה עם ישראל. הדיווח השיטתי על אירועים אלה החל במאי 2006 והנתונים המתייחסים לתקופות קודמות אינם מלאים.
3. מספר מבצעי החיפוש והמעצר, מספר המעצרים והעיכובים לחקירה. המקור: OCHA. מדדים אלה מתייחסים לפעולות המבוצעות על ידי כוחות הבטחון הישראליים ושבמהלכם מתבצעים חיפושים בבתי התושבים. מאז ההתנתקות החד-צדדית של ישראל מרצועת עזה, מרביתן של פעולות אלה מתבצעות בערי ובכפרי הגדה המערבית ובמהלכן מתבצעים לעיתים קרובות מעצרים. עיכוב לחקירה (ללא מעצר) נמשך בדרך כלל ימים מספר, אבל ניתן להאריך את משך העיכוב לשלושה חודשים ואף יותר.

הגנה על ילדים

4. מספר הילדים הפלסטינים שנהרגו כתוצאה ישירה מהסכסוך. המקור: OCHA. מדד זה משמש לניטור החלטת מועצת הבטחון של האו"ם מס' 1612, שהתקבלה ב-26 ביולי 2005 ומתייחסת להגנה על ילדים בסכסוכים מזוינים. ילדים נפגעים ונהרגים בתקריות הקשורות ישירות לסכסוך והכיבוש. הנתונים כוללים ילדים שנהרגו בעת מבצעים של צה"ל, הפגזות ארטילריה, מבצעי חיפוש ומעצר, הפגנות נגד הגדר, חיסולים ממוקדים, אלימות מתנחלים וכו'.
5. מספר הילדים הפלסטינים שנפצעו כתוצאה ישירה מהסכסוך. המקור: OCHA. מדד זה משמש לניטור החלטת מועצת הבטחון של האו"ם מס' 1612. ילדים נפגעים בתקריות הקשורות ישירות לסכסוך והכיבוש. הנתונים כוללים ילדים שנהרגו בעת מבצעים של צה"ל, הפגזות ארטילריה, מבצעי חיפוש ומעצר, הפגנות נגד הגדר, חיסולים ממוקדים, אלימות מתנחלים וכו'.

6. מספר הילדים ישראלים שנהרגו כתוצאה ישירה מהסכסוך. המקור: OCHA. מדד זה משמש לניטור החלטת מועצת הבטחון של האו"ם מס' 1612.
7. מספר הילדים ישראלים שנפצעו כתוצאה ישירה מהסכסוך. המקור: OCHA. מדד זה משמש לניטור החלטת מועצת הבטחון של האו"ם מס' 1612.
8. מספר הילדים הפלסטינים שנהרגו כתוצאה עקיפה מהסכסוך. אלה הם ילדים שנהרגו בתקריות הקשורות בעקיפין לסכסוך ולכיבוש, כגון התפוצצות עצמים לא מזוהים (נפל תחמושת), תאונות דרכים בשטחים בהן מעורבים כלי רכב ישראליים, התפוצצות רקטות מתוצרת מקומית (קסאמים), מוות בבתי כלא, מוות ממחלה כאשר סביר להניח שהמוות אירע בשל התנאים הרפואיים השוררים בעת מבצע צבאי או כאשר הגישה לקבלת טיפול רפואי נמנעה.
9. מספר הילדים הפלסטינים שנהרגו כתוצאה מאלימות פנים פלסטינית. המקור: OCHA. מדד זה משמש לניטור החלטת מועצת הבטחון של האו"ם מס' 1612. ילדים נהרגים בתקריות כתוצאה של מאבקים בין הפלגים או בין משפחות, הפגנות פנימיות (הקשורות לעימות/כיבוש) וכן ירי באנשים החשודים בשיתוף פעולה עם ישראל. הדיווח השיטתי על אירועים אלה החל במאי 2006 ונהנתונים המתחילים לתקופות קודמות אינם מלאים. הנתונים אינם כוללים את מספר הילדים שנהרגו כתוצאה מרשלנות בטיפול בחומרי נפץ.
10. מספר הילדים הפלסטינים המוחזקים במעצר על ידי הרשויות הישראליות. המקור: DCI, מ-1 בינואר 2007. מדד זה משקף את הרמה הכללית של המתחיות בגדה המערבית. אמנת האו"ם לזכויות הילד קובעת כי שלילת חופש מילדים צריכה להיות בחזקת המוצא האחרון ולפרק הזמן הקצר ביותר.

אלימות ורכוש פרטי

11. תקריות בהן מעורבים מתנחלים. המקור: OCHA. מדד זה מצביע על רמת המתח השורר בין פלסטינים ומתנחלים בגדה המערבית. תקרית היא אירוע שבמהלכו מתבצעת פעולה אלימה על ידי מתנחל כנגד פלסטיני או להפך, או כנגד זר המתגורר בקהילה פלסטינית (כגון משקיפים בינלאומיים) והיכול להסתיים במוות או בפציעה, אך לא בהכרח. בפעולה האלימה יכולה להיות מעורבת מכונית – ידיו אבנים במכונית נוסעת או נהיגה פרועה ברכב באופן שמסכן עוברי אורח/כל צורה של התגרות כגון הפחדה או איום פיזי, ידוי אבנים, מרדף אחרי בני אדם מבלי לגרום לנפגעים. תקרית הקשורה ברכוש, נזק לבית פרטי, אדמה, מקנה, וכדומה וכל תקרית שמהלכה מתבצעת השגת גבול או כניסה לשטח פרטי. מדדים אלה מתייחסים גם לתקריות בהן צה"ל סוגר שטח מסויים לכניסת פלסטיני בשל נוכחות או פעילות מתנחלים במקום.
12. מספר רקטות קסאם מתוצרת עצמית, פגזי ארטילריה של צה"ל ותקיפות חיל האוויר הישראלי ברצועת עזה וממנה. המקור: משרד OCHA בעיר עזה, בהסתמך על נתונים משניים המסופקים על ידי אונ"א ומשרד הקישור הפלסטיני. מדדים אלה מצביעים על מגמות ועל רמת הסכסוך ברצועת עזה. הנתונים כוללים רקטות קסאם שנורו מהרצועה לעבר ישראל אך התפוצצו בשטחה.
13. לפני יולי 2007 הנתונים אודות ירי פצצות מרגמה התייחסו למספר הפצצות שנורו לעבר יחידות צה"ל ברצועה. מאז יולי 2007 מתבצע פילוח של נתון זה.
14. מספר המבנים שצה"ל הרס בגדה המערבית וברצועת עזה. המקור: OCHA. מבנה נחשב להרוס כאשר הוא נהרס לחלוטין, ניזוק ללא תקנה באופן כזה שיש צורך להרוס אותו עד היסוד לפני שניתן להתחיל בפעולות שיקוף המספר כולל מבנים שנהרסו בידי בעליהם עקב קבלת צו הריסה מהשלטונות הישראליים. מרבית הריסות המבנים מתבצעות כאשר למבנה אין, לכאורה, רשיון בנייה תקף, חלק מההריסות מתבצעות בעת פעילות צבאית ואחרות בשל בניית הגדר. ברצועת עזה מרבית ההריסות מתבצעות בעת תקיפה של חיל האוויר הישראלי או בעת פלישה קרקעית. מבנה מיושב הוא מבנה שבו מתגוררים בני אדם, או חוסים בו זמנית לצרכים עונתיים, כמו למשל בעונת קטיף הזיתים.

גישה וחופש תנועה

15. מכשולים פיזיים של צה"ל בגדה המערבית. המקור: OCHA. תנועת הפלסטינים בגדה המערבית מוגבלת על ידי סדרת מכשולים פיזיים כגון מחסומים, חסימות דרכים (באמצעות קוביות בטון), תעלות, תלי עפר וכדומה. מחסומי פתע משבשים עוד יותר את חופש התנועה בהיותם מוצבים בשעות שיא בתנועה, בשעות הבוקר ולפנות ערב. עיכובים של יותר משעה נרשמים בדרך כלל במחסומים ניידים ובשל טבעם הלא צפוי מתקשים הפלסטינים לתכנן את נסיעותיהם. אירועי עוצר המתחילים בחודש מסויים ומשכים גם בחודש שאחריו נספרות כתקריות אחת. ב-2007 היו שלוש תקריות מעין אלה.
16. עוצר המוטל על ידי צה"ל - המקור: OCHA. משך העוצר נספר פעם אחת עבור כל אירוע. עוצר המוטל על מספר שכונות בעת ובעונה אחת נספר כאירוע אחד. עוצר המוסר ומוטל שנית באותו יום נספר כשתי תקריות. אירוע עוצר אחד יכול להמשך מספר ימים.
17. תקריות גישה המדווחות על ידי אירגונים בינלאומיים. המקור: טופסי דיווח של ACIS הנאספים על עדי עובדי OCHA ו-UNRWA בגדה המערבית וברצועת עזה. החלטת מועצת הבטחון 1405 שהתקבלה ב-2002 מדגישה את "הדחיפות והחיוניות של גישה חופשית לאירגונים הומניטריים ואירגוני בריאות עבור האוכלוסיה האזרחית הפלסטינית". בנוסף, ממשלת ישראל התחייבה "לסייע לפעולתם השוטפת של אירגוני הסיוע הבינלאומיים..." (התחייבות ברטיני, 2002). בשיחות בין

- UNSCO וגורמים צבאיים ישראלים סוכם כי אנשי אירגונים בינלאומיים לא אמורים להמתין במעבר ארז יותר מ-20 דקות.
18. תקריות עם אמבולנסים - עיכוב ומניע גישה בגדה המערבית ותנועה לצרכים רפואיים מרצועת עזה. המקור: הסהר האדום הפלסטיני (PRCS) ואירגון הבריאות העולמי WHO. התקריות דווחו על ידי צוותי הסהר האדום הפלסטיני במחסומים בגדה המערבית. רק תקריות בהן נוצר עיכוב של למעלה מ-30 דקות מדווחות. חולים בעלי הפניות רפואיות מטעם משרד הבריאות הפלסטיני, הזקוקים לטיפול רפואי מחוץ לרצועת עזה, נדרשים לנסוע לגדה המערבית, כולל ירושלים המזרחית או לישראל, דרך מעבר ארז. חולים הזקוקים לטיפול רפואי בחו"ל נדרשים לצאת את הרצועה דרך מעבר רפיח. חולים המבקשים להיכנס לישראל או לעבור דרכה לגדה או לירדן נדרשים לקבל היתרים מהשלטונות הישראלים.
19. גישה חיצונית אל ומהשטחים הכבושים - ימי סגר. המקור: משרד העבודה הפלסטיני, דוחות סגר, דו"ח מעקב דו שבועי של OCHA אחר יישום הסכם המעברים (AMA). ימי סגר הם ימים בהם תושבי הגדה המערבית אינם יכולים להיכנס לירושלים או לישראל, ללא קשר להיתרים התקפים שבידיהם. בדרך כלל איסור זה אינו חל על עובדי אירגונים בינלאומיים, צוותים רפואיים, מקרים הומניטריים ועל פלסטינים מהגדה הבאים להתדיין בבתי משפט ישראליים. ברצועת עזה ימי הסגר הם ימים בהם מעבר ארז סגור בפני פלסטינים, כמדווח בדוחות AMA הדו-שבועיים.
20. תנועת אנשים אל ומחוץ לרצועת עזה - ממוצע יומי. המקור: משרד OCHA בעיר עזה; משטרת הדרכונים והגבולות של הרש"פ (הרשות הפלסטינית); צוות הסיוע האירופי במעבר הגבול רפיח (EU BAM). שלטונות ישראל מפקחים מרחוק על העוברים ושבים במעבר רפיח ובסמכותם למנוע מעבר של אנשים מצד לצד. מעבר רפיח אינו יכול לתפקד ללא נוכחות צוות ה-EU BAM התלוי במעבר כרם שלום הנמצא בשליטה ישראלית על מנת להגיע לרפיח.
21. תפעול מעברי הרצועה - אחוז הימים בהם פועלים המעברים (מכלל הימים המתוכננים לעבודה, לא כולל שבתונים). המקור: דו"ח מעקב דו-שבועי ליישום AMA 1. מעבר קרני מתוכנן לפעול ששה ימים בשבוע; 2. מעבר סופה מתוכנן לפעול חמישה ימים ולעיתים הוא פועל יום נוסף על מנת לאפשר הכנסת סחורות אחרות מלבד חצץ. 3. צינור הדלק בנחל עוז מתוכנן לעבוד ששה ימים בשבוע.
22. תנועת סחורות במעבר קרני - ממוצע יומי. המקור: דו"ח מעקב דו-שבועי ליישום AMA. הממוצע היומי של משאיות מטען העוברות בקרני מחושב על בסיס מספר ימי התפעול המתוכננים. מעבר קרני הנו המעבר המסחרי העיקרי לצורך יבוא ויצוא סחורות אל ומחוץ לרצועה וכן עבור יבוא הומניטרי. על פי הסכם המעברים (AMA) שנחתם בין ממשלת ישראל והרש"פ בנובמבר 2005, לפחות 150 משאיות יצאו היו צריכות לצאת את הרצועה מדי יום בשנת 2006 ומספר זה היה אמור להגיע ל-400 משאיות יצאו ליום עד 31 בדצמבר 2006.
23. יבוא אחר לרצועת עזה - סה"כ. המקור: UNSCO. מדד זה משקף את סה"כ מטעני היבוא החודשיים של חצץ (דרך מעבר סופה) ודלק (דרך צינור הדלק בנחל עוז) אל תוך הרצועה.

נתאים סוציו-אקונומיים

24. שיעור האבטלה - "הגדרה גמישה". המקור: סקר כוח העבודה של הלשכה המרכזית הפלסטינית לסטטיסטיקה (פלמ"ס - PCBS). בהקשר של סכסוך מתמשך, הגדרה סטנדרטית של אבטלה (המתייחסת לסך כל המובטלים מבקשי העבודה בפועל במשק) עלולה להיות לא מדוייקת ולא משקפת את המצב לאשורו מאחר ומספר ניכר של עובדים מובטלים חדלו זה כבר לחפש עבודה. לפיכך, אנו מיישמים "הגדרה מקלה" של האבטלה, על ידי הוספת מספר האנשים המובטלים, אף שכרגע הם אינם נמנים על מבקשי העבודה האקטיביים ("לא פעילים") לסך כל האנשים המובטלים (והמחפשים עבודה) על פי הסטנדרטים והקריטריונים של אירגון העבודה הבינלאומי (ILO).
25. משקי בית החיים בעוני - מבוסס צריכה. המקור: פלמ"ס. קו העוני מצוין רמת הכנסה שמתחתיה יתקשה האדם לרכוש את המוצרים והמצרכים הדרושים למחייתו. קו העוני הפלסטיני הרשמי (קו יחסי) מתבסס על הצריכה הממוצעת של מצרכים חיוניים (מזון, ביגוד, דיור, אספקה שוטפת לצרכי משק הבית, מוצרי טיפוח אישי והיגיינה, תחבורה וחינוך) על ידי משפחה בת שש נפשות. לרבעון השני (Q2) של שנת 2006, מעריך הפלמ"ס כי קו העוני הפלסטיני עומד על 2,143 ש"ח. העוני המרוד / העמוק מחושב באופן שיקלול תקציב עבור מזון, ביגוד ודיור עבור משפחה בת 6 נפשות והוא עומד על 1,732 ש"ח בשנת 2005 (המקור: פלמ"ס). נתוני הפלמ"ס אינן מאפשרים להפריד נתונים אלה עבור הגדה המערבית ורצועת עזה.
26. מספר הפלסטינים המועסקים בישראל ובהתנחלויות: המקור: סקר כוח העבודה של הפלמ"ס. בשנת 2000, כ-146,000 פלסטינים תושבי השטחים הכבושים הועסקו בישראל ובהתנחלויות. נתון זה מהווה כ-3% מכוח העבודה הפלסטיני ומראה עד כמה חשובה לפלסטינים גישה לשוק העבודה בישראל.
27. יחס התלות הכלכלית. המקור: סקר כוח העבודה של הפלמ"ס. גודל האוכלוסיה (מספר התושבים) חלקי מספר המועסקים. ככל שהיחס גדול יותר כך גדלה התלות של האוכלוסיה המובטלת בזו המועסקת.

28. מדד המחירים לצרכן (CPI) - מודד שינויים במחירים לצרכן של סחורות ושירותים בפרקי זמן נתונים, ומספק מידע על גובה האינפלציה. המקור: פלמ"ס, דו"ח מדד המחירים לצרכן, רבעוני ושנתי, זמין משנת 1996.
29. שכר יומי. המקור: סקר כוח העבודה של הפלמ"ס. סה"כ השכר היומי נטו המשולם לכלל העובדים במשק חלקי מספר ימי העבודה בתקופה נתונה (הערך החציוני). על מנת לאמוד את כוח הקנייה יש להתייחס אל נתון זה בזיקה לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בריאות

30. מספר הביקורים ברפואה ראשונית, על פי נותן השירות. המקור: מנהלת הרפואה הראשונית (PHC); המחלקה למרפאות לאם ולילד; מחלקת האפידמיולוגיה של UNRWA (שירותי חינוך). הנתונים נאספו על ידי אירגון הבריאות העולמי (WHO). מספר הביקורים ברפואה ראשונית על פי נותן השירות מצביע על זמינות השירותים הניתנים במרפאות משרד הבריאות הפלסטיני ו-UNRWA (שירותי חינוך) וכן על הזמינות והאופציות לרכישת שירותים פרטיים תמורת תשלום. המדד מראה גם את האופן שבו אילוצים כלכליים עשויים להשפיע על הבחירה בספקי שירותי בריאות. כל נתון חודשי יש להשוות לחודש הקודם וכן לחודש המקביל בשנה הקודמת או שנים קודמות. אירגונים לא ממשלתיים המספקים שירותי בריאות ברצועת עזה כוללים את הסהר האדום הפלסטיני (PRCS) האגודה הפלסטינית לשירותי בריאות (PMRS) ואיגוד עובדי הבריאות (UHCW). אלה הם האירגונים הלא ממשלתיים העיקריים המספקים שירותי בריאות ברצועה.
31. השיעור היחסי של שירות רפואי הניתן על ידי ספקי שירות שונים. המקור: תעודות לידה המוצגות במרפאות הרפואה הראשונית בעת מתן חיסון נגד שחפת (BCG), נרשם ומדווח על ידי WHO. מדד זה מצביע על יכולתו של השירות הציבורי לספק שירותי רפואה מונעת וכן על העומס המוטל על שירותים אלה. כמו כן, הוא מצביע על זמינות של שירותים אלטרנטיביים במגזר הפרטי ועל מידת הפנייה לשירותים פרטיים תמורת תשלום. המדד מצביע על האופן שבו מחסומים פיננסיים משפיעים על הנגישות של אנשים לשירותי בריאות ועל אפשרויות הבחירה של ספקי שירות. כל נתון חודשי יש להשוות לחודש הקודם וכן לחודש המקביל בשנה הקודמת או שנים קודמות.
32. מספר הפריטים הפרמצאוטיים הנמצאים במלאי חסר. המקור: בית המרקחת המרכזי של משרד הבריאות הפלסטיני, מדווח על ידי WHO. 'מלאי חסר' פירושו 'מלאי של פחות מחודש אחד'. ישנם 416 תרופות ו-596 פריטי ציוד מתכלה שצרכים להיות זמינים בכל עת במחסנים המרכזיים במלאי המספיק ביותר מ-3 חודשים על מנת להבטיח מענה מספק לצרכים הפרמצאוטיים. מדד זה מצביע על איכות המענה הרפואי כמו גם על היענות התורמים.
33. תת-תזונה בקרב ילדים בגילאי 12 – 9 חודשים ברצועת עזה ו-24 – 0 חודשים בגדה המערבית. המקור: בסיס נתונים חדש של משרד הבריאות הפלסטיני במסגרת דו"ח לאומי על מעקב תזונתי החל מ-יוני 2006 – המדד הוא 2SD. לצורך הערכת אנמיה ברצועת עזה, השתמשו באותו מקור מאז יוני 2006, ואילו לתקופה שבין ינואר ומאי 2006 השתמשו בבסיס הנתונים של המרפאות הראשוניות של משרד הבריאות הפלסטיני. למרות שהנתונים בשני בסיסי הנתונים מתייחסים לילדים בגילאי 12 – 9 חודשים, ונאספו בעת חיסוני החצבת, לא ניתן לזהות מגמות משום שהמתודולוגיה בה השתמשו בעת איסוף הנתונים שונה באורח מהותי בשני בסיסי הנתונים. ואולם, בסיס הנתונים החדש אמור להיות מהימן יותר מקודמו ואמור להצביע על שכיחות מדויקת יותר. בגדה המערבית, הנתונים מבסיס הנתונים החדש עדיין אינם זמינים. כמו כן, מאחר והנתונים בגדה המערבית נאספו במרפאות (ולא בעת החיסונים) הנתונים מייצגים פחות את כלל אוכלוסיית הילדים בגילאי 2-0. תת-משקל הוא המשקל היחסי לגיל והוא עלול להצביע על תת-תזונה חריפה. אנמיה היא חסר בברזל, כאשר רמת ההמוגלובין נמוכה מ- 11 mg / l. ממדים של תת-תזונה משמשים כאותות אזהרה מוקדמת לקראת התכנות של משבר הומניטרי כתוצאה מתזונה לקויה, תנאי חיים קשים ותנאי תברואה ואספקת מים לא נאותים. מדדים אלה מאפשרים לעקוב אחר ההשפעה וההשלכות של משבר כלכלי.
34. מספר הביקורים בשל שלשול קשה בילדי פליטים בגילאי 3 – 0 שנרשמו במרפאות UNRWA. המקור: המחלקה האפידמיולוגית של UNRWA בגדה המערבית וברצועת עזה. מדד זה מאפשר לעקוב אחר המצב התברואתי, האיכות והיעילות של התערבויות סביבתיות. נתונים חודשיים מושווים לנתוני החודשים המקבילים בשנים קודמות במטרה לעקוב אחר דפוסי תחלואה עונתיים.
35. מספר המטופלים החדש במרפאות הקהילתיות לבריאות הנפש, שירותי בריאות הנפש של משרד הבריאות הפלסטיני ומרפאות החוץ של בתי החולים והמרפאה לבריאות הנפש שבניהול GCMHP בעזה ובגדה המערבית. המקור: המחלקה האפידמיולוגית של UNRWA בגדה המערבית וברצועת עזה, משרד הבריאות הפלסטיני, מרכז המידע הפלסטיני לבריאות ומנהלת המרפאות הקהילתיות ברצועת עזה ובגדה המערבית. הנתונים נאספו על ידי WHO. נתון זה מצביע על השפעת המשבר הנוכחי על בריאות הנפש של הפלסטינים וכן נעל איכות השירותים הפסיכו-סוציאליים הזמינים לפלסטינים.

חקלאות

36. תפיסת אדמות מעובדות, יישור אדמות, אדמות מופרות, בדונמים – בגדה המערבית וברצועת עזה. מקורות: משרד החקלאות הפלסטיני, הועדות לסיוע חקלאי (PARC), נאסף על ידי FAO. "תפיסת אדמות" מתייחסת לאדמות חקלאיות ציבוריות או פרטיות, הנתפסות על ידי הצבא, מוחרמות או

- מעוקלות או שנעשות בלתי נגישות לחקלאים פלסטינים מסיבה כלשהי (בניית הגדר, בניית התחלואות, כבישים, שטחים צבאיים סגורים וכו'). אדמה מיושרת היא אדמה ציבורית או פרטית שהצבא עקר ממנה את העצים ואת הגידולים, או שמנע את ישובה על ידי פלסטינים (בדרך כלל מסיבות בטחוניות). שטחים אלה נגשים לחקלאים פלסטינים לעיבוד מחודש לאחר ביצוע ה"ישור". האנשים המושפעים הם אלה אשר אדמותיהם נתפסו או יושרו וכתוצאה מכך נפגע מקור פרנסתם חלקית או באורח מלא. "אנשים מושפעים" הם בעלי האדמות בלבד, למרות שמעגל רחב יותר של אנשים נפגע במקרים מעים אלה, למשל פועלים חקלאים וסוחרים. אדמות מופרות או משוקמות הן אדמות שלא שימשו בעבר לחקלאות והפכו לאדמות חקלאיות בזכות תוכניות פיתוח של יזמים פרטיים או אירגונים לא ממשלתיים/האו"ם. על פי רוב אדמות אלה הן אדמות פרטיות.
37. חממות שנהרסו או שוקמו – בגדה המערבית וברצועת עזה. מקורות: משרד החקלאות הפלסטיני, הועדות לסיוע חקלאי (PARC), נאסף על ידי FAO. הריסה משמעותה הרס מוחלט של חממה – המבנה עצמו והאדמה עליה הוקמה החממה. שיקום חממה פירושו הקמה מחדש של החממה על ידי בעליה או ביזמה ובמימון של אירגונים לא ממשלתיים/האו"ם. האנשים המושפעים הם בעלי החממות שמקור פרנסתם ניגדע ועל כן הם הנפגעים.
38. מספר העצים שנהרסו. המקור: FAO, מנהלות משרד החקלאות הפלסטיני. עצים הרוסים הם עצים השייכים לפלסטינים ושנקרו, נשרפו או ניגדעו על ידי הרשויות הישראליות או על ידי מתנחלים. העצים הם בעיקר עצי זית אך הם יכולים להיות גם עצי פרי שונים (תפוזים, שקדים, אבוקדו וכו') ומהווים מקור הכנסה חשוב לבעליהם. האנשים המושפעים הם אלה המושפעים ישירות מהאובדן, כלומר בעלי המטעים ומשפחותיהם, למרות שמספר האנשים המושפעים גדול בהרבה וכולל גם את בני המשפחה המורחבת ואת העובדים בשכר.
39. תוצרת חקלאית המיוצאת/מיוצאת מהרצועה וממנה – כמויות התוצרת החקלאית, כולל בעלי חיים, המיוצאות ומיוצאות אל הצועה וממנה (הטונות). המקור: משרד החקלאות הפלסטיני, רצועת עזה, המנהלות לשיווק חקלאי.

בטחון במזון

40. מחיר קמעונאי של מוצרי מזון בסיסיים בגדה המערבית, בשקלים חדשים. המקור: תוכנית המזון העולמית של האו"ם (WFP), מערכת לניטור שווקים. סקר מחירי שוק של VAM הינו הכלי העיקרי שבאמצעותו רושם ה-WFP את מחירי הסחורות בשווקים המקומיים. המחירים נרשמים בשבוע הראשון בכל חודש בחנויות קמעונאיות בכל הנפות בשטחים הכבושים.
41. המחיר לצרכן של מוצרי מזון בסיסיים ברצועת עזה, בשקלים חדשים. המקור: תוכנית המזון העולמית של האו"ם (WFP), מערכת לניטור שווקים. סקר מחירי שוק של VAM הינו הכלי העיקרי שבאמצעותו רושם ה-WFP את מחירי הסחורות בשווקים המקומיים. המחירים נרשמים בשבוע הראשון בכל חודש מחנויות קמעונאיות בכל הנפות בשטחים הכבושים.
42. זמינות של מוצרים בסיסיים ברצועת עזה. המקור: המשרד הפלסטיני לכלכלה לאומית, נאסף על ידי WFP. מוצרים בסיסיים מתייחסים למוצרי מזון המשווקים על ידי סוחרים בשוק החופשי ונגישים לכלל האוכלוסיה (לא כולל אספקה הומניטרית המחולקת על ידי אירגוני הסיוע למוטבים בלבד). הזמינות של כל פריט מושווית להערכת הכמות היומית הדרושה מכל פריט ופריט על מנת לענות על הצרכים של כלל האוכלוסיה.
43. כמויות המזון המיוצאות לרצועת עזה. המקור: Paltrade, נאסף על ידי WFP. סך הכל כמויות המזון המיוצאות לרצועה – כולל אספקת מזון מסחרית והומניטרית. זמינות כל פריט מושווית לכמות המוערכת הדרושה מאותו פריט.
44. שלל הדגה ברצועת עזה. המקור: משרד החקלאות הפלסטיני, נאסף על ידי WFP. דגים הם ספקי החלבון מן החי הזמין והזול ביותר ברצועת עזה. בנוסף, הדגים מהווים מקור פרנסה חשוב לדייגים ולבני משפחותיהם. על פי הסכמי אוסלו, לפלסטינים הזכות לדוג במימי הים התיכון במרחק של 20 מילין ימיים מהחוף העזתי. במסגרת הבנות ברטיני, הסכימה ממשלת ישראל להתיר דייג פלסטיני במרחק של 12 מילין ימיים מהחוף. דייגים מורשים כעת לדוג במרחק של 6 מילין ימיים מהחוף, להוציא איזור ברוחב של 1.5 ו-1 מיל ימי מצפון ומדרום בהתאמה.
45. הנתונים הממוצעים לשנת 2006 מתבססים רק על נתונים מ-1 באפריל ועד 31 בדצמבר.

מים ותברואה

46. צריכת מים לאדם ליום – בליטרים – בגדה המערבית. הצריכה הממוצעת של מים לנפש ביום (כולל שימוש ביתי, חקלאי, שימוש לחיות משק בית ואובדן).
47. צריכת מים לאדם ליום – בליטרים – ברצועת עזה. הצריכה הממוצעת של מים לנפש ביום (כולל שימוש ביתי, חקלאי, שימוש לחיות משק בית ואובדן).
48. מחיר של מים במיכלית בגדה המערבית – בשקלים. המחירים נקובים בשקלים במטרה למנוע עיוותים כתוצאה מתנודות תדירות בשער הדולר).
49. מחיר של מים במיכלית ברצועת עזה – בשקלים. המחירים נקובים בשקלים במטרה למנוע עיוותים כתוצאה מתנודות תדירות בשער הדולר).

50. שעור משקי הבית המחוברים לרשת החשמל והמשלמים את חשבונותיהם עבור צריכת המים. נתון זה משקף את אחוז משקי הבית שמהם יכולות הרשויות המקומיות לגבות תשלומים עבור שירותים הניתנים להם.
51. אחוז מהכנסת משקי הבית המוצא על שירותי תברואה.
52. הנתונים הממוצעים לשנת 2006 מתבססים רק על נתונים מ-1 באפריל ועד 31 בדצמבר.
53. כיסוי עלויות של חשבונות מים של מועצות מקומיות ועירויות בגדה המערבית.
54. כיסוי עלויות של חשבונות מים של מועצות מקומיות ועירויות ברצועת עזה.

חינוך

55. מספר בתי הספר בהם שובשו הלימודים לפחות יום אחד – הגדה המערבית. המקור: המשרד הפלסטיני לחינוך ולהשכלה גבוהה, נאסף על ידי UNICEF. מדד זה מצביע על אפשרות הגישה של תלמידים לבתי הספר. "שיבוש מוחלט" [של הלימודים] פירושו כי כל המורים והתלמידים לא הצליחו להגיע לבית הספר ובשל כך היה בית הספר סגור באותו יום. "שיבוש חלקי" פירושו שחלק מהתלמידים /או המורים לא הצליחו להגיע לבית הספר ועל כן לא התקיימו לימודים בחלק מהכיתות.
56. מספר בתי הספר בהם שובשו הלימודים לפחות יום אחד –רצועת עזה. המקור: המשרד הפלסטיני לחינוך ולהשכלה גבוהה, נאסף על ידי UNICEF. מדד זה מצביע על אפשרות הגישה של תלמידים לבתי הספר.

בדו"ח המלא ניתן למצוא נתונים מפורטים במבט חודשי אודות הנושאים הבאים:

- **הגנה על אזרחים** – מספר ההרוגים והפצועים, ישראלים ופלסטינים כתוצאה ישירה מהסכסוך הישראלי-פלסטיני.
- **הגנה על אזרחים** – מספר ההרוגים והפצועים פלסטינים כתוצאה מהעימותים הפנימיים בין הפלגים הפלסטיניים.
- **הגנה על ילדים** – מספר ההרוגים והפצועים, ישראלים ופלסטינים כתוצאה ישירה מהסכסוך הישראלי- פלסטיני וכתוצאה מעימותים פנים פלסטיניים.
- **אלימות ופגיעה ברכוש פרטי** (אלימות מתנחלים; הריסות בתים)
- **גישה וחופש תנועה** –המכשולים הפיזיים ומשטר ההגבלות והיתרי התנועה בגדה וברצועה; יישום הסכם המעברים (AMA) ותפקוד המעברים העיקריים ברצועה.
- **מצב סוציו-אקונומי**
- **זמינות ונגישות שירותי הבריאות**
- **בטחון במזון**
- **סוגיות בחקלאות**
- **מצב המים והתברואה**

לקריאת הדו"ח המלא בשפה האנגלית פנו לכתובת:

http://www.ochaopt.org/documents/HM_July07_02.pdf

¹ מאגר נתונים של OCHA.
² מועצת המובילים הפלסטיניים

³ מדובר במחסומים שבסמוך לענבתא, כפריאת, מעבר תחתי כפריאת/אל-ראס שבנפת טולכרם; חווארה, בית איבא, תפוח ועורתא שבנפת שכם, מחסום חלקי ג'ית שבנפת קלקיליה ולבסוף מחסום דיר בלוט שבנפת סלפית.

⁴ אריזה במשטח מחייבת להכניס את כל הסחורות למארזים קטנים והדבר מייקר את עלויות הטיפול. בנוסף לא כל סחורה נוח להטעין על משטחים. העברה במכולות מאפשרת העברת סחורות בתפוזות בתוך המכולה ללא צורך במארזים קטנים.

⁵ נתוני OCHA ביחס למקרים מדווחים של הרג נשים.

המשרד לתאום עניינים הומניטריים של האו"ם – OCHA
ת.ד 38172 ירושלים, טל: 02 – 582 5853 /9962 ochaopt@un.org www.ochaopt.org